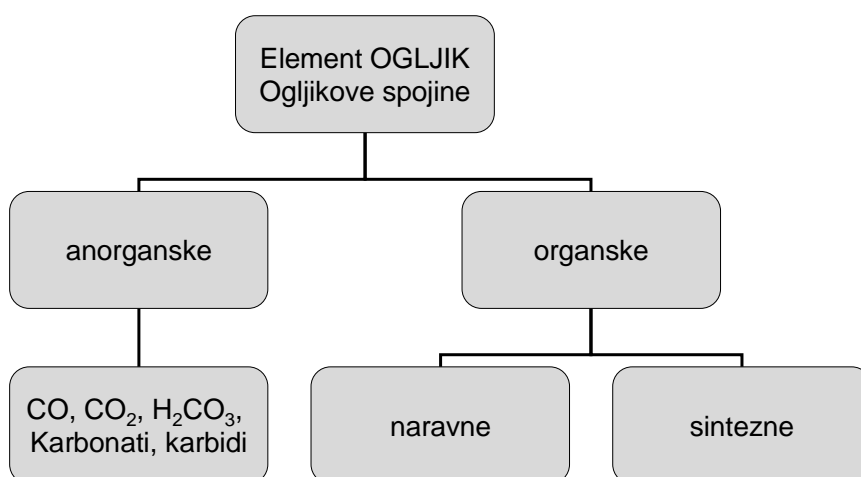

ORGANSKE SPOJINE

primerjava lastnosti organskih in anorganskih spojin

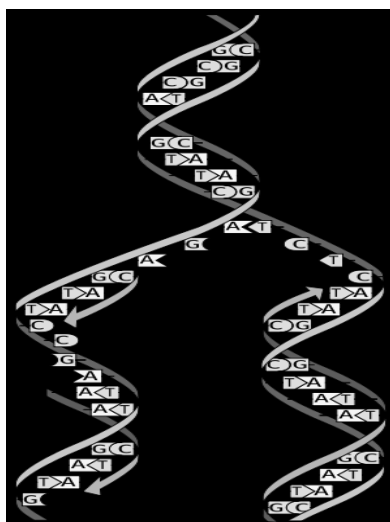
LASTNOST	ANORGANSKE SPOJINE	ORGANSKE SPOJINE
TALIŠČE	Visoko (nad 500°C)	Nizko (pod 300°C)
TOPNOST V VODI	topne	Netopne
GORLJIVOST	negorljive	Gorljive
ELEKTRIČNA PREVODNOST	prevajajo	Ne prevajajo
TVORBA IONOV	Tvorijo ione	Ne tvorijo ionov
ELEMENTNA SESTAVA	Vsi elementi	C, H, O, N, S, P, X (halogeni)

Ogljikove spojine

- Leta 1828 Wohler sintetizira sečnino iz anorganskih spojin
- Veliko novih spojin vsako leto.
- C atom tvori 4 enakovredne vezi – hibridizacija orbital.
- Kovalentne vezi.
- Organske snovi v svetovni proizvodnji:
goriva, topila, umetne mase, pesticidi, hrana, pralna sredstva, kozmetika, barve, laki, zdravila, razstreliva, papir, usnje, “inteligentni” materiali...

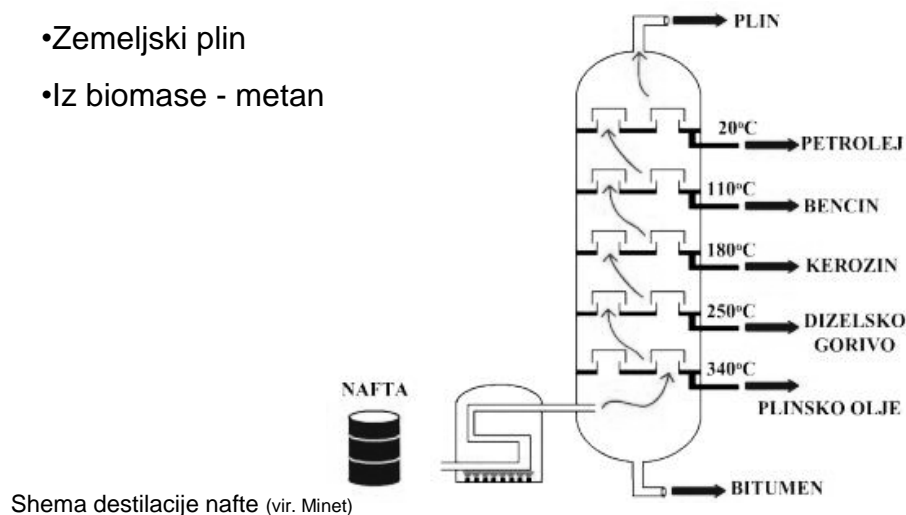
Primer organskih spojin

Molekula DNK se podvaja (vir: Wikipedija)

Vir ogljikovodikov

- Nafta: destilacija, kreking
- Zemeljski plin
- Iz biomase - metan

ALKANI

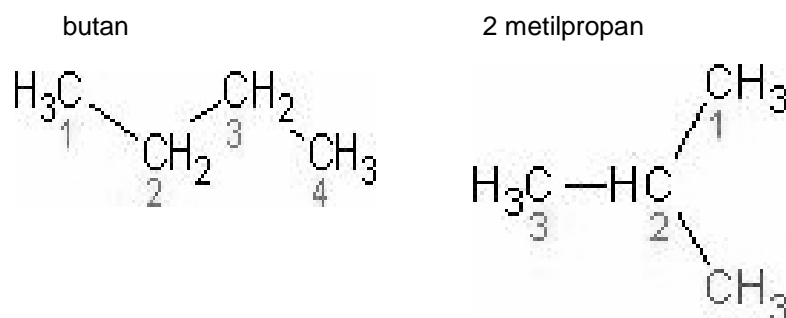
- C_nH_{2n+2}
- nasičene spojine, enojne vezi med C atomi
- Alkani so zgrajeni iz ravnih ali razvejanih verig, cikloalkani pa imajo ogljikove atome povezane v obroč.
- Nerazvejani alkani tvorijo homologno vrsto, kar pomeni, da ima vsak naslednji alkan $-CH_2$ skupino več od svojega predhodnika.

- Formule alkanov, poimenovanje, -an

Št. C atomov	Molekulska formula	Racionalna formula	Ime
1	CH ₄	CH ₄	Metan
2	C ₂ H ₆	CH ₃ – CH ₃	Etan
3	C ₃ H ₈	CH ₃ – CH ₂ – CH ₃	Propan
4	C ₄ H ₁₀	CH ₃ – (CH ₂) ₂ – CH ₃	Butan
5	C ₅ H ₁₂	CH ₃ – (CH ₂) ₃ – CH ₃	Pentan
6	C ₆ H ₁₄	CH ₃ – (CH ₂) ₄ – CH ₃	Heksan
7	C ₇ H ₁₆	CH ₃ – (CH ₂) ₅ – CH ₃	Heptan
8	C ₈ H ₁₈	CH ₃ – (CH ₂) ₆ – CH ₃	Oktan
9	C ₉ H ₂₀	CH ₃ – (CH ₂) ₇ – CH ₃	Nonan
10	C ₁₀ H ₂₂	CH ₃ – (CH ₂) ₈ – CH ₃	Dekan

Za cikloalkane je značilna predpona ciklo ... in končnica -an, za predpono pa imenujemo število ogljikov. Prvi je ciklopropan.

Primer poimenovanja, verižna izomerija

Spojino poimenujemo tako, da kot osnovo vzamemo najdaljšo verigo (v našem primeru, kakor koli bi vzeli, bi bila najdaljša veriga propan), nato pa damo ogljikovim atomom, ki imajo vezane stranske skupine, čim nižje številke.